

koje Hrvatsko biospeleološko društvo već godinama provodi za zaštitu podzemlja ogulinskog kraja. U suradnji s HE „Gojak” istraživali su se Izvor špilja Gojak i Izvor Zagorske Mrežnice, podzemna fauna kroz niz projekata, a trenutno su u tijeku dva projekta: „Očuvanje ogulinskih podzemnih voda kroz zaštitu ogulinske špiljske spužve” financiran od Ministarstva kulture i „Zaštita ogulinske špiljske spužvice (*Eunapius subterraneus*), jedine statkovodne podzemne spužve na svijetu II” financiran od fondacije Rufford Small Grants for Nature Conservation (http://www.ruffordsmallgrants.org/rsg/projects/jana_bedek). Glavni ciljevi tih istraživanja su upoznavanje ogulinskog podzemlja, što samih objekata, što faune. Osim toga, velik dio napora ulaže se u edukaciju lokalnog stanovništva: održana su predavanja po školama, javne tribine u Ogulinu, tiskani deplijani, posterji (u privitku) a planira se i postavljanje edukativnih tabli na najinteresantnijim lokalitetima s osnovnim

Vađenje otpada iz Zelenog (Šmitovog) jezera

foto: Jana Bedek

informacijama o speleološkom objektu te fauni koja ga nastanjuje.

Jana Bedek, Helena Bilandžija
Hrvatsko biospeleološko društvo
Zagreb

KAKO UPOZNATI KASTAVSKOG MAHERITESA?

To je naziv je trenutnog postava kastavske Speleogalerije, organiziran od strane HBSD-a iz Zagreba i SU „Estavela” iz Kastva. Postav je posvećen tek opisanom kukcu iz potporodice pselafina ili pipalica. Dotični maherites je pronađen na speleološkom kampu „Mune 2001.” na Čičariji, u vrijeme dok je „Estavela” bila još u „povojima”. U dvije godine pronađeno je i istraženo 80-ak jama na uskom području južno od sela Male Mune. Najvrjedniji rezultat dvogodišnjih istraživanja je pronađeni maherites. Udruga je i danas aktivna u istraživanju prostora šire okolice Muna, u kojima je istražila još nekolicinu jama. Uz ponavljanje Jame nad Zasten, među poznatijim jamama je i Gnojnica kod Muna, u kojoj se priječi i penje u 150 m novopronađenih horizontalnih kanala u kojima nakon se širenja prolazi u vertikalu koja jamu produbljuje do 190 m dubine.

Kako i gdje sresti maheritesa?

Sresti maheritesa u podzemlju očito nije lako! lako su mnogi iskusni biospeleolozi u posljednjih stotinu i više godina pretraživali podzemlje dinarskog krša (Amazonu podzemne bioraznolikosti), vjerojatno zbog

njegove mirne ćudi i veličine od max. 2,1 mm rijetko je pronalazen. U prethodnih 150 godina pronađena su i opisana samo

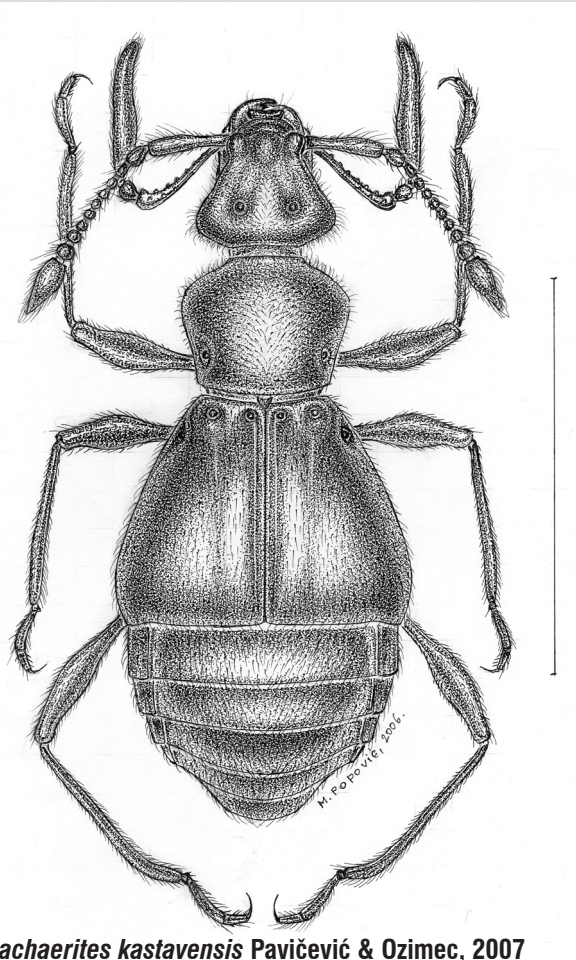
dva maheritesa, oba u Sloveniji, dok je u posljednjih 15 godina otkriveno je još 11 različitih novih svojti od kojih 9 s

područja Hrvatske. Skrovitog kastavensisa (trenutno najeksponiranijeg maheritesa u regiji) najjednostavnije i najugodnije je upoznati u kastavskoj speleogaleriji.

Izložba prikazuje rasprostranjenost roda, karakteristike kastavskog maheritesa, kao i povijest istraživanja roda. Otvaranje izložbe je održano uoči otvaranja Skupa speleologa Hrvatske u Kastvu u petak 30. 11. 2007. godine pred speleolozima i ostalim slučajnim namjericima. Izložbu je moguće vidjeti do kraja veljače 2008. godine.

Radno vrijeme Speleogalerije: četvrtkom 19:00 – 20:30 h.

Za organizirane skupine mogući su posjeti i izvan radnog vremena uz prethodnu najavu na telefon 095 9039800, Reš.

Machaerites kastavensis Pavičević & Ozimec, 2007

Dalibor Reš
Speleološka udruga
«Estavela»
Kastav